

Pastelul

Sfarsit de toamna

Vasile Alecsandri este o personalitate marcanta a literaturii romane. Valoarea lui unica consta in totalitatea actiunilor sale literare deoarece a scris poezii in care a infatisat trecutul istoric, natura patriei, idealurile poporului, piese de teatru prin care a imbogatit repertoriul national si opere in proza in care a tratat diferite teme.

Termenul de pastel a fost preluat din artele plastice unde denumeste un desen realizat cu tonuri palide delicate.

„Sfarsit de toamna” apartine genului liric deoarece sentimentele autorului sunt exprimate in mod direct prin intermediul eului liric al imaginilor vizuale, auditive si prin figuri de stil.

Ca specie literara este un pastel adica o opera lirica in versuri care contureaza un tablou din natura cu sugestia discreta a sentimentelor.

Din punct de vedere compozitional „Sfarsit de toamna” este alcatuit din patru strofe catren.

De-a lungul intregului text se poate observa ca intre elementele apartinand naturii cosmice si elementele naturii terestre apare o legatura permanenta deoarece elementele cosmice determina transformari in cadrul elementelor terestre.

Textul fiind un pastel modul de expunere predominant este descrierea.

In prima strofa poetul exprima imaginea vizuala a pasarilor calatoare care isi i-au zborul fugind in pribegie „de zile rele”:

*„Oaspetii caselor noastre, cocostarci si randunele;
Parasit-au a lor cuiburi s-au fugit de zile rele;
Cardurile de cucoare, insirandu-se-n lung zbor,
Pribegit-au urmarite de al nostru jalnic dor.”*

Folosind enumeratia „cocostarci, randunele, cucoare” poetul fixeaza in cadrul natural imaginea pasarilor calatoare „insirate in lung zbor”.

Verbele la perfect compus, forma inversa a verbelor „parasit-au” , „pribegit-au” , scot in prim plan imaginea pasarilor calatoare. Folosite in inversiuni, aceste verbe sporesc expresivitatea imaginilor.

Metafora „zile rele” care contine un epitet sugereaza specificul iernii. Epitetele „rele” si „lung” sugereaza caracteristicile cadrului natural iar epitetul „jalnic” , folosit in inversiune, exprima in mod direct, sentimentele eului liric dar si a tuturor celor care urmaresc zborul pasarilor.

In strofa a doua poetul descrie transformarile care au loc in plan terestru:

*„Vesela verde campie acu-i trista, vestezita,
Lunca, batuta de bruma, acum pare ruginita;
Frunzele-i cad, zbor in aer, si de crengi se deslipesc,
Ca frumoasele iluzii dintr-un suflet omenesc.*

Lirismul textului se accentueaza deoarece imaginilor vizuale li se alatura si imagini auditive accentuand nota de tristete. Perechile de antonime „vesela-trista”

si „verde-vestejita” , repetitia adverbului „acum” marcheaza antiteza dintre cele doua anotimpuri: primavara si toamna.

Sunt scoase in evidenta sentimentele de nostalgie ale poetului la amintirea campilor inverzite si deznadejdea sa in fata naturii lipsite de viata.

Atmosfera de tristete este subliniata si prin folosirea adverbilor cu continut trist: plutesc, zbor, cad, se deslipesc. Prin aceste adverbe se realizeaza iarasi personificarea naturii.

Compararea frunzelor cu frumoasele iluzii dintr-un suflet omenesc accentueaza lirismul textului trimitandu cu gandul la trecerea ireversibila a timpului.

De pretutindeni „din tuspatri parti ai lumii” pe cer se ridica nouri negri plini de geruri, comparati de poet ca balaurii din poveste:

*„Din tuspatri parti a lunei se ridica-nalt pe ceruri,
Ca balauri din poveste, nouri negri, plini de geruri.
Soarele iubit s-ascunde, iar pe sub grozavii nori
Trece-un card de corbi iernatici prin vazduh croncanitori.”*

In fata acestei amenintari soarele iubit s-ascunde. Repetitia substantivului „nouri” epitetele negrii, grozavii si substantivele geruri sugereaza starea de teama si de neliniste care se instaleaza in sufletul oamenilor.

Poetul personifica natura prin intermediul verbelor se ridica, se ascunde. Epitetele negri, grozavii, iernatici, croncanitoare scot in evidenta caracteristici ale tabloului, insusirile elementelor naturii dar si starea sufleteasca a eului liric.

Epitetul croncanitor, sugereaza o imagine auditiva. Trecerea corbilor iernatici insotita de croncanituri este prevestitoare de rau.

Ultima strofa prezinta un scurt tablou al iernii:
*„Ziua scade; iarna vine, vine pe crivat calare!
Vantul suiera prin hornuri, raspandind infiorare.
Boii rag, caii rancheaza, cainii latra la un loc,
Omul, trist, cade pe ganduri si s-apropie de foc.*

Repetitia verbului „vine” are o mare forta expresiva realizand si personificarea iernii. Prin personificare iarna este infatisata ca o vrajitoare care isi trimite mesagerul.

Enumeratia din ultimile doua versuri „boi rag” , „caii rancheaza” , „cainii latra la un loc” realizeaza o imagine auditiva prin care se contureaza racarmul din randul vietuitoarelor domestice.

Ultimul vers al acestei strofe are un ritm mai domol, mai calm opus celorlalte versuri.

Personificarea iernii si a vantului, repetitia amintita, enumeratia verbelor la prezent contribuie la realizarea unei atmosfere care poate sa ingrozeasca pe oricine.

Elementele de prozodie sunt si ele specifice operei lirice. Rima este imperecheata, ritmul este trohaic. Masura ampla de 15-16 silabe accentueaza dimensiunile unui tablou dezolant de toamna.

Intrucat poseda toate trasaturile unui pastel, „Sfarsit de toamna” este un pastel.